

FILMOTECA PER A LES ESCOLES

2022-2023

Filmoteca
de Catalunya

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

FILMOTECA PER A LES ESCOLES
P5 D'EDUCACIÓ INFANTIL I CICLE INICIAL DE PRIMÀRIA

Material didàctic del programa "EL CARGOL I LA BALENA,"
elaborat per:

MODiband
Projectes culturals

#FilmotecaEscoles

SUMARI

1. Presentació	3
2 Objectius pedagògics	3
3. Continguts curriculars	4
4. Continguts de treball	5
4.1 Definició de cinema5
4.2 Els gèneres cinematogràfics5
4.3 El cinema d'animació5
5. Programa audiovisual de "El cargol i la balena".....	7
5.1 El cargol i la balena	7
5.2 La fulla	11
5.3 A l'aigua.....	12
5.4 La pesca miraculosa	14
6. Proposta d'activitats	16

FILMOTECA PER A LES ESCOLES
MATERIAL DIDÀCTIC DEL PROGRAMA *EL CARGOL I LA BALENA*.
P5 D'EDUCACIÓ INFANTIL I CICLE INICIAL DE PRIMÀRIA

1. PRESENTACIÓ

Aquesta guia didàctica acompanya la sessió de cinema per a P5 d'Educació Infantil i Cicle inicial de Primària *El cargol i la balena*, la qual forma part del programa Filmoteca per a les escoles 2022-2023.

La guia està adreçada al professorat d'aquestes etapes educatives. Els nivells de desenvolupament dels nens i nenes en aquests cursos (que cobreixen un espectre d'edats dels 4 als 8 anys) són força diferents. És possible, doncs, que alguns dels conceptes, les propostes de reflexió i les activitats que es proposen en aquesta guia s'hagin d'adaptar i adequar al curs amb el qual es treballi.

A banda de la presentació i la descripció dels continguts curriculars i els objectius pedagògics, aquest guia conté tres apartats més:

- **Un primer apartat introductor sobre els continguts curriculars de la guia i el cinema i l'animació**, en el qual es proposa una definició de cinema i dels gèneres cinematogràfics, així com una presentació del que és el cinema d'animació i les seves diferents tipologies.
- **Un segon apartat informatiu sobre el programa cinematogràfic**, que aprofundeix en els aspectes tècnics dels curtmetratges presentats, en els seus continguts temàtics i en els valors que promouen. En aquest apartat també s'inclouen algunes propostes de reflexió per a treballar a l'aula.
- **Un darrer apartat d'activitats per fer a l'aula**, que inclou exercicis relacionats amb el mitjà cinematogràfic i amb la pel·lícula presentada, els quals es poden realitzar amb l'alumnat abans i/o després de la projecció.

2. OBJECTIUS PEDAGÒGICS

Els objectius pedagògics de la sessió *El cargol i la balena* i d'aquesta guia pedagògica que l'acompanya són:

- Descobrir el cinema com a eina per a construir històries i per explicar i difondre idees, emocions i valors. En concret, aquesta pel·lícula permet abordar temes i qüestions diverses, com ara l'amistat, la curiositat, la cooperació, el canvi climàtic i la riquesa de la fauna i la flora aquàtica.
- Convidar l'alumnat a pensar sobre les relacions entre la literatura i el cinema, i en

les similituds i diferències entre un conte i la seva adaptació cinematogràfica.

- Donar a conèixer als nens i nenes diferents formes i estils d'animació a través d'una selecció variada de curtmetratges animats.
- Potenciar l'educació i la cultura cinematogràfica de l'alumnat per a què sigui capaç de comprendre i analitzar críticament els missatges audiovisuals.
- Fomentar l'aprenentatge del llenguatge cinematogràfic, la identificació dels seus codis i la comprensió del seu valor expressiu.

3. CONTINGUTS CURRICULARS

Els continguts curriculars que es treballen amb aquesta activitat, englobant l'assistència a la Filmoteca de Catalunya més les activitats proposades en aquesta guia didàctica són els següents (val a dir que el grau de desenvolupament d'aquests continguts variarà en funció del curs escolar):

- **Competència comunicativa lingüística i audiovisual.** És la capacitat d'expressar, interpretar i comunicar conceptes, pensaments, fets i opinions, oralment i per escrit, fent servir diferents suports i formats (escrit, audiovisual, gràfic...)
- **Competència artística i cultural.** És el coneixement, la comprensió i la valoració crítica de diferents manifestacions culturals i artístiques, tradicionals o no, que s'utilitzen com a font d'enriquiment i gaudi. També inclou la capacitat de crear produccions artístiques pròpies o expressar experiències i emocions a través de diferents mitjans artístics.
- **Competència social i ciutadana.** És la capacitat per comprendre la realitat social en què es viu, afrontar la convivència i els conflictes emprant el judici ètic que es basa en els valors i pràctiques democràtiques i exercir la ciutadania, actuant amb criteri propi i sentit crític, contribuint a la construcció de la pau i la democràcia i mantenint una actitud constructiva, solidària i responsable davant el compliment dels drets i obligacions cívics.
- **Competència d'autonomia, iniciativa personal i emprenedoria.** És l'adquisició de la consciència i l'aplicació d'un conjunt de valors i actituds personals interrelacionades, com la responsabilitat, la perseverança, el coneixement de si mateix i l'autoestima, la creativitat, l'autocrítica, el control emocional, la capacitat d'elegir, d'imaginar projectes i de convertir les idees en les accions, d'aprendre de les errades, d'assumir riscos i de treballar en equip.

4. CONTINGUTS DE TREBALL

4.1 Definició de cinema

La paraula cinema és una abreviatura del terme **cinematografia**, format a partir de dues paraules gregues:

- *kiné*, que significa **moviment**,
- i *grafos*, que vol dir **grafia**.

La paraula **CINEMATOGRAFIA** i, per extensió, el terme cinema, remetent al concepte de grafia (o, en aquest cas, imatge) en moviment.

Des del punt de vista tècnic, el cinema consisteix en la projecció successiva i de forma ràpida de **FOTOGAMES**. Els fotogrames són imatges estàtiques, fotografies realitzades amb una càmera de fer fotos o amb una càmera de cinema o vídeo. En ser projectats l'un darrera l'altre de manera molt ràpida, el nostre ull percep els fotogrames com a imatges en moviment.

El cinema, igual que altres **formes artístiques** com ara la dansa, la música o la literatura, serveix a l'ésser humà per expressar-se d'una manera creativa. El cinema fa servir elements de caràcter simbòlic per explicar **històries** i transmetre **pensaments** i **emocions**. També és una **eina documental** que permet deixar testimoni de l'existència humana i del món.

4.2 Els gèneres cinematogràfics

Els gèneres cinematogràfics són cada una de les diferents categories o classes en què podem classificar les pel·lícules. Els diferents gèneres cinematogràfics es defineixen a partir de trets comuns relacionats amb la forma i el contingut de les pel·lícules, com ara l'ambientació, el lloc on s'ubica l'acció, el tema explicat, la tipologia de personatges, la classe d'emocions que generen en l'espectador, el tipus de relació que s'estableix amb la realitat, etc. Els gèneres també serveixen per classificar altres obres artístiques, ja siguin literàries, teatrals, musicals, etc.

Hi ha molts gèneres cinematogràfics i sovint no és fàcil determinar a quin gènere específicament pertany una pel·lícula, ja que aquesta pot tenir característiques atribuïbles a gèneres diferents. Alguns dels gèneres cinematogràfics més coneguts són la **comèdia** i la **tragèdia**, originaris de la cultura clàssica, però també d'altres com ara el **cinema de terror**, el d'**aventures**, el **fantàstic**, l'**històric**, el de ciència-ficció o el d'**animació** per citar-ne alguns dels més comuns. Un altre gènere destacat, al qual pertany aquesta pel·lícula, és el de misteri, policial o **cinema negre**, films en què hi ha un cas, un delictes o alguna situació misteriosa que cal resoldre.

4.3 El cinema d'animació

El cinema es realitza generalment a partir de la filmació de la realitat, de persones, coses i llocs que existeixen. El cinema d'animació, no obstant, no es fa a partir de l'enregistrament de la realitat, sinó d'imatges de personatges, coses, llocs i accions imaginats, i creats mitjançant processos i tècniques diversos, com ara el dibuix, el modelatge, la pintura o el disseny per ordinador entre d'altres.

Existeixen diferents formes d'animació, en funció d'aspectes com el tipus de tècnica que s'hi utilitza, la creativitat dels qui la desenvolupen i la tipologia d'elements o personatges que hi apareixen.

En termes generals podem parlar de **dos grans tipus de cinema d'animació**:

- el **tradicional**, en el qual cada un dels fotogrames es desenvolupa manualment o de manera mecànica.
- i el desenvolupat per **ordinador**, en el qual s'usen recursos que permeten automatitzar l'animació o, si més no, gran part d'aquesta.

En funció dels paràmetres indicats anteriorment, podem distingir molts altres tipus d'animació, els quals s'inclourien o bé en la categoria d'animació tradicional o bé en la d'animació per ordinador.

En els dibuixos animats cada fotograma és dibuixat i posteriorment filmat. L'aparició del paper d'acetat i de l'animació per cel·les permeten agilitzar aquest procés, ja que possibiliten copiar alguns dels dibuixos o part d'aquests, i no haver de fer-los cada cop des de l'inici. La tècnica del **stop motion** es basa en la filmació d'elements reals (ninots, objectes, personatges modelats amb plastilina, etc.) però reproduïx moviments i accions imaginats, que són simulats mitjançant la utilització de la pausa en la filmació, fet que permet enregistrar només una part de les accions, donant lloc a una seqüència de moviments que no es correspon amb l'efectuada en realitat. Hi ha variants específiques del *stop motion*, com per exemple l'**animació de siluetes**, en la qual els elements animats són retalls fets en cartró, paper, làmines fines de plom o altres materials, o els anomenats *pupertoons* o **titelles animats**, on els personatges són titelles filmats també amb la tècnica del *stop motion*. L'**animació en 3D**, realitzada també per ordinador, simula les tres dimensions. Mitjançant un procés anomenat renderització, l'ordinador interpreta una escena tridimensional i la plasma en una imatge en dues dimensions.

5. PROGRAMA AUDIOVISUAL "EL CARGOL I LA BALENA"

Durada del programa cinematogràfic: 55 minuts

Durada total de la sessió a la Filmoteca: 1h i 30 minuts aproximadament.

EL CARGOL I LA BALENA és un programa audiovisual que té com a peça principal el film homònim que dona títol a la sessió, un migmetratge protagonitzat per un petit cargol de mar inquiet que vol veure món, i una gran balena geperuda que li permetrà viure aquest somni. El film s'acompanya de tres altres curtmetratges recents de directores i directors europeus en què el mar té també un gran protagonisme. La sessió ens permet conèixer diferents estils i tècniques d'animació a través d'una selecció variada de curts protagonitzats per personatges entranyables, les aventures dels quals ens possibiliten viure un gran ventall d'emocions i sensacions, i explorar temàtiques com ara l'amistat, la cooperació, el concepte de viatge, l'enyorança, el risc i la descoberta.

5.1 EL CARGOL I LA BALENA

Títol original: *The Snail and the Whale*

Directors: Max Lang i Daniel Snaddon

Música: René Aubry

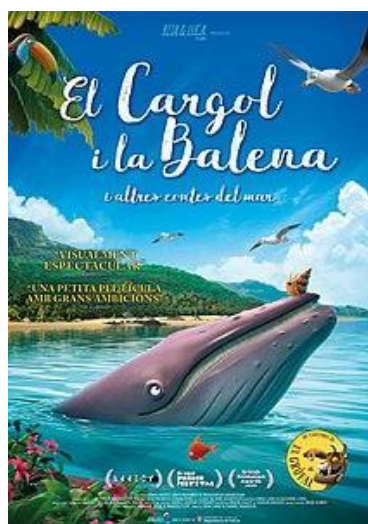
País: Regne Unit

Any: 2019

Durada: 27 minuts

Idioma: doblat al català

Tècnica: Animació 3D

Sinopsi

El cargol i la balena ens explica el viatge que un petit cargol de mar, inquiet i amb ganes de descobrir món, fa a través dels mars i els oceans, adherit a la cua d'una balena geperuda de qui es fa amic. Junts faran una llarga travessa, al llarg de la qual visitaran indrets meravellosos i viuran diverses aventures, algunes no exemptes de

risc. Cap al final del viatge, a causa de l'enrenou provocat per unes motos d'aigua, la balena es desorientarà, s'embarrancarà a la platja i estarà a punt de morir. Però el petit cargol, a qui ella tant ha cuidat al llarg de tot el viatge, aconseguirà salvar-la gràcies a la seva astúcia i decisió, i amb l'ajuda d'un grup de nenes i nens.

Punts de reflexió

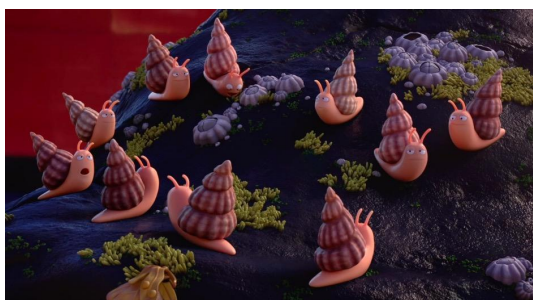
- Valors: la curiositat i el desig de conèixer

Aquest curtmetratge celebra el valor que tenen en el nostre desenvolupament i en la nostra vida la curiositat, la inquietud per descobrir coses noves i el desig d'aprendre. Gràcies a la seva motivació per conèixer món, el cargolet protagonista viu aventures estimulants i visita llocs extraordinaris. Si s'hagués conformat a viure sempre damunt la roca del port, no hauria conegut tots aquests llocs ni hauria tingut totes aquestes experiències. Les vivències que ha tingut al llarg del viatge l'han enriquit i l'han fet canviar.

- Valors: atrevir-se a pensar i a actuar de manera diferent

El cargol de mar té ganes de viatjar, però els altres cargols consideren que les seves aspiracions són descabellades, i li diuen que ha d'estar quiet i en silenci damunt la roca. Ell, però, s'atreveix a fer allò que desitja, malgrat sigui contrari al que se suposa que ha de fer. El seu exemple serveix a la resta de cargols del grup per atrevir-se també a viatjar. A vegades, moltes de les limitacions que ens diuen que tenim no estan prou fonamentades, sinó que es basen en creences i en costums que ningú s'ha atrevit a qüestionar i canviar. Al llarg de la història, alguns canvis importants han tingut lloc gràcies a persones intrèpides i decidides que s'han atrevit a qüestionar les normes i els costums. Potser podeu comentar a classe alguns casos històrics que ho exemplifiquin, com ara el de Rosa Parks, o el de les sufragistes.

- Valors: importància de la cooperació

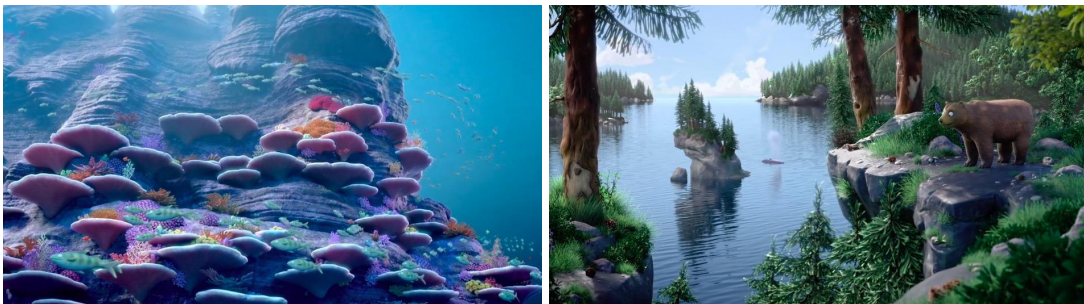
Quan la balena es queda embarrancada a la platja, el cargol intenta empènyer-la cap al mar de nou, però s'adona que ell sol no pot fer-ho. En comptes de resignar-se i abandonar la idea de salvar la balena, el cargol cerca decididament l'ajuda de les nenes i els nens d'una escola. Gràcies a la seva acció i a la col·laboració de la professora, de l'alumnat i d'un grup de rescat marí, la balena se salva. És la cooperació entre tots ells, i no les seves accions individuals, el que possibilita que la balena torni al mar. El curtmetratge fa evident que hi ha coses que no podem aconseguir sols, però que sí que podem assolir amb la cooperació d'altres persones. També ens recorda la importància de demanar ajuda, i també d'ajudar quan algú ho necessita.

- Valors: fortaleces i debilitats

La història del cargol i la balena també ens fa pensar que hi ha característiques i atributs que poden semblar una fortalesa, però que a vegades poden ser una debilitat, i viceversa. La baba dels cargols, que d'entrada pot semblar quelcom llefiscós, i que en moltes històries on surten cargols és motiu de burla o de menyspreu, en aquest cas permet al protagonista escriure missatges que li serveixen tant per trobar la manera de viatjar pel món com per obtenir ajuda per salvar la balena. Aquesta, d'altra banda, és un animal gran i fort, i es diria que això la fa molt menys dèbil que el cargol, però quan queda embarrancada, el seu pes esdevé un inconvenient, perquè tot i la seva força, no pot moure's a ella mateixa.

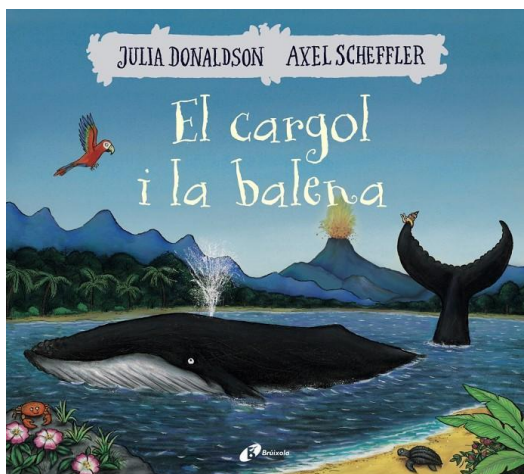
- Valors: canvi climàtic i riquesa ecològica

A través del viatge que la balena i el cargol emprenen plegats, la pel·lícula ens mostra una gran varietat d'indrets, entre els quals destaquen especialment els paisatges submarins, amb la seva gran varietat d'espècies de plantes i animals. La pel·lícula ens recorda el valor i la riquesa que suposa la diversitat del medi aquàtic, amb tota la seva flora i la seva fauna. Però també ens fa pensar en els perills que amenacen el medi natural i les espècies que hi viuen: la contaminació de les aigües amb plàstics i altres residus, l'activitat humana al mar (recordem que són unes motos d'aigua les que fan que la balena es desorienti i acabi embarrancada), el canvi climàtic, que fa el gel dels pols es desfai i els mars es dessalinitzin, etcètera.

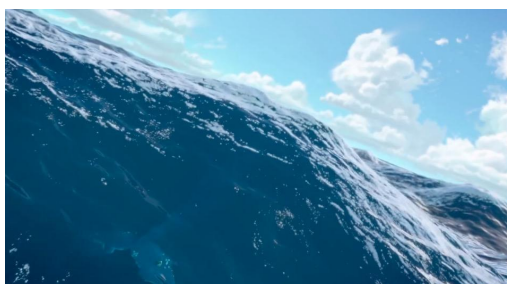
- Relació entre literatura i cinema: adaptació audiovisual

Aquest curtmetratge és l'adaptació audiovisual d'un conte de Julia Donaldson i Alex Scheffler, dos autors de llibres infantils molt reconeguts, creadors de títols ja cèlebres com ara *El Grúfal*, *La filla del Grúfal* o *El Nadal del Senyor Branquilló*, tots ells portats també a la gran pantalla. Podeu parlar a classe sobre les relacions entre cinema i literatura. Si teniu oportunitat, serà interessant aconseguir un exemplar del conte en català, llegir-lo a classe, mirar els dibuixos i comparar l'obra literària amb la seva versió cinematogràfica. Quines coses cal fer per convertir un llibre en una pel·lícula?

- Tècnica d'animació: modelatge i animació amb 3D

Aquest curtmetratge està fet amb tècniques d'animació per ordinador 3D. Aquesta és una tècnica que permet simular les tres dimensions, per això tenim la sensació que els personatges, els elements naturals i els objectes que surten a la pel·lícula tenen volum i profunditat. És una tècnica que també permet representar les coses i els llocs amb molt realisme i molta versemblança, i fins i tot a vegades dubtem de si el que estem veient ha estat gravat directament de la realitat o si es tracta d'una representació. Fixeu-vos per exemple en les textures dels objectes i dels elements naturals.

5.2 LA FULLA

Títol original: *Lístek*

Directora: Aliona Baranova

País: República Txeca

Any: 2020

Durada: 5 minuts 40 segons

Idioma: Sense diàlegs

Tècnica: Animació 2D

Sinopsi

Un mariner que tripula un vaixell i viatge de ciutat a ciutat rep un inesperat obsequi d'una petita passatgera. Es tracta d'una fulla d'arbre que li porta bons records de la seva llar. El mariner guarda amb cura la fulla, la va observant i olorant en diferents moments al llarg de la travessa. Al final del viatge, torna a casa seva, on hi ha un arbre amb aquestes mateixes fulles.

Punts de reflexió

- Aspectes tècnics i estilístics: dibuixos animats en 2D

A diferència d'*El cargol i la balena*, un curt fet amb tècnica d'animació 3D on els diferents personatges i elements que hi apareixen tenen una aparença molt realista, aquest és un curtmetratge en 2D, amb un estil i una estètica que ens recorda els dibuixos dels contes i dels àlbums il·lustrats. En la representació dels personatges i dels objectes i els llocs que hi apareixen s'aprecia notablement el traç dels llapis de colors, així com l'acabat característic de les aquarel·les. El fons, gairebé a tot el curtmetratge, és d'un blanc molt clar que fa ressaltar les figures. Fixeu-vos que la paleta cromàtica és força reduïda. Quines són les tonalitats de colors del curtmetratge?

- Aspectes temàtics: la vida nòmada del mariner

El mariner va a través del mar d'una ciutat a una altra, i mai s'atura massa temps a cada lloc. Casa seva és el vaixell, però és una casa mòbil. Quan finalment torna a la seva llar, ens n'adonem que potser ha enyorat aquest lloc i el fet de poder viure en una casa estable, que no canvia d'ubicació. Quins aspectes positius i quins de negatius creieu que pot tenir una vida com la seva, en què sempre viatge d'un lloc a l'altre? I quins aspectes positius i quins de negatius té el fet de viure sempre en una mateixa casa, en un mateix indret? Quin tipus de vida us atrau més a vosaltres?

5.3 A L'AIGUA

Títol original: *Overboard*

Directors: Barbora Valecká Filip Pošivač,

País: República Txeca

Any: 2019

Durada: 12 minuts

Idioma: Sense diàlegs

Tècnica: Animació amb figures i objectes i 3D

Sinopsi

Aquesta nova versió de la mítica història de l'Arca de Noè ens presenta les peripècies de dos animals amics –un camaleó i un kiwi–, que estan refugiats sota una fulla i que, per accident, van a parar enmig d'un grup d'animals que fan cua sota la pluja per poder entrar a un vaixell on tindran aixopluc. El camaleó i el kiwi intenten també embarcar-hi, però els rinoceronts guardians que regenten el vaixell no els ho permeten. Així i tot, ells troben la manera de colar-s'hi. Quan els descobreixen, s'organitza a coberta un gran enrenou i el vaixell està a punt d'enfonsar-se. El camaleó i el kiwi són llençats al mar amb un salvavides. Amb habilitat, se les enginyaran per trobar la manera de continuar viatjant a l'embarcació amagats en una petita lleixa exterior. A més, la fulla que havien perdut a l'inici reapareixerà miraculosament, ara que tant la necessiten.

Punts de reflexió

- Tècnica d'animació: animació stop motion "semiplàstica"

Els directors d'aquest curtmetratge són de la República Txeca, un país en el qual

existeix una llarga i destacada tradició de cinema d'animació fet amb titelles. Els directors van voler reconèixer aquesta important tradició del seu país fent us d'aquesta tècnica, que en l'actualitat no és molt habitual. Les figures i els elements que hi apareixen estan fets amb un material anomenat "semplàstic", combinat amb altres, com ara la fusta o el cartró. L'animació de titelles amb stop motion és molt laboriosa, i requereix moltes hores de treball artesanal. Figures destacades del cinema animat xec, com ara Karel Seman, Jan Švankmajer o Vera Nerbauer van crear destacats films animats amb titelles.

- Referències culturals: el mite de l'Arca de Noè

Aquest curtmetratge ens presenta una nova versió d'un mite present en la tradició judeocristiana i en la musulmana, que relata la construcció d'una arca per part d'un personatge anomenat Noè amb la finalitat d'allotjar-hi la seva família i uns quants animals de cada espècie, a fi de salvar-los del diluvi universal. A *l'aigua* es basa en aquest mite, però ens presenta una versió més irònica, en la qual la família de Noè ha estat substituïda per dos rinoceronts molt poc afables, i l'arca ha esdevingut una mena d'hotel modern.

- Valors: la discriminació

Els rinoceronts no permeten al camaleó i al kiwi pujar a l'arca i refugiar-se de la pluja perquè ells no consten en el catàleg d'animals que estan autoritzats a embarcar-hi. Conseqüentment, han d'entrar-hi d'amagat, i quan un dels rinoceronts els enxampa, els llença al mar sense cap consideració. Ells aconsegueixen tornar al vaixell, però hi viatgen adherits a l'exterior, en condicions precàries i perilloses. El risc al qual s'exposen i el fet de no ser admesos al vaixell ens pot fer pensar en els obstacles que troben certes persones quan volen abandonar el seu lloc d'origen i migrar a un altre

país. Molts d'aquests migrants han de viatjar en condicions molt insegures, amb el risc de perdre la vida, i sovint no són acceptats al nou país.

5.2 LA PESCA MIRACULOSA

Títol original: *La pêche miraculeuse*

Directora: Fabrice Luang-Vija

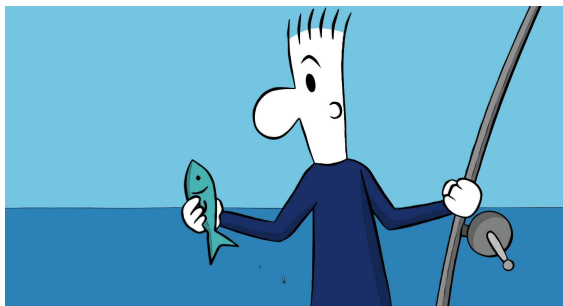
País: França

Any: 2019

Durada: 6 minuts 45 segons

Idioma: Sense diàlegs

Tècnica: Animació 2D

Sinopsi

En un mar tranquil, un noi és a la seva petita barqueta pescant, mentre el seu gat li fa companyia. Primer pesca una sardina, i li dona al gat, que ha estat esperant pacientment i té gana. Després pesca un peix una mica més gros, i l'entrega a una gavina que s'acosta a l'embarcació, atreta per la presa. El noi segueix llençant la canya al mar, i cada cop les preses són més estranyes i inversemblants, com ho són també els personatges que arriben a la seva barca per menjar-se-les. En un moment donat, ell mateix, la seva darrera pesca, la barca i el gat acaben sent menjats per una balena, i després de fer moltes giravoltes dins la panxa del cetaci, aconsegueixen sortir de nou la superfície. Això sí, tot i haver pescat tantes preses grans i inesperades, el noi encara no ha pogut menjar res! El seu gat li proposarà compartir una llauna amb dues sardines.

Punts de reflexió

- Gènere: comèdia amb humor absurd

Aquest és un curtmetratge humorístic, que comença amb una situació normal i un plantejament força realista, però que després va plantejant situacions cada cop més inversemblants. Aquesta estranyesa, aquestes escenes del tot improbables, esdevenen còmiques. Aquest tipus d'humor provocat per situacions improbables s'anomena normalment "humor absurd".

- Referents culturals: personatges literaris

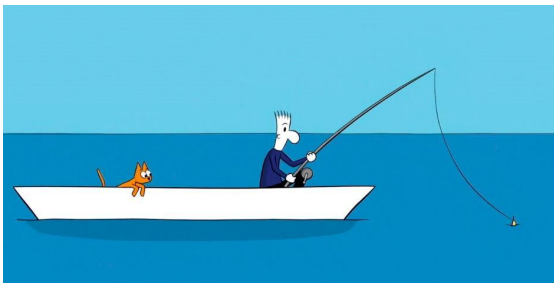
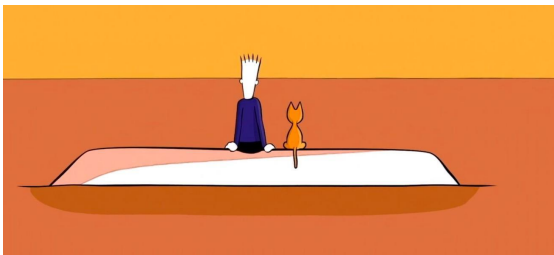
Del mar, pescats per la canya del noi, surten una nena amb una caputxeta vermella i un cistell, una princesa, un nen-ninot fet de fusta, etc. Us resulten familiars? Són tots personatges literaris: la Caputxeta vermella, la princesa de la llegenda de Sant Jordi, Pinotxo... Quina relació té cada un amb el personatge que se'l menja? Com expliqueu

l'aparició de la balena amb relació al personatge de Pinotxo?

- Aspectes tècnics i estilístics: predomini del traç i les ratlles

Aquest és un curtmetratge de dibuixos animats en el qual predomina molt el traç, les línies que defineixen els personatges i els objectes. A més, les línies horitzontals (que defineixen l'horitzó, la superfície de la barca, etcètera) també hi són molt presents a moltes de les escenes del curt.

6. PROPOSTA D'ACTIVITATS

1. Què és una filmoteca?

Una filmoteca és un espai on es projecten pel·lícules i, a més, es fan altres activitats relacionades amb el cinema, com ara conferències, presentacions de llibres, exposicions i activitats escolars. A la filmoteca també hi ha un gran arxiu de pel·lícules i de llibres i objectes relacionats amb la història del cinema. Podríem dir, doncs, que una filmoteca és, en part, un cinema i una biblioteca a la vegada, i alhora és diferent de tots dos.

Repasseu els conceptes llistats a la columna de l'esquerra i comenteu amb els nens quins són aplicables a un cinema, a una biblioteca i/o a una filmoteca. Podeu reproduir aquesta taula a la pissarra i indicar aquestes correspondències mitjançant creuetes.

	CINEMA	BIBLIOTECA	FILMOTECA
S'hi projecten pel·lícules noves a la cartellera (estrenes)			
S'hi projecten pel·lícules de totes les èpoques del cinema			
Hi ha llibres de cinema			
Hi ha llibres que no estan relacionats amb el cinema			
S'hi fan activitats per a les escoles			
S'hi pot menjar i beure			
S'hi fan conferències i activitats			
S'hi fan exposicions			
S'hi poden comprar crispetes			

2) COMPTEU LES BALENES

La balena és una de les protagonistes del curtmetratge principal d'aquest programa. Però a banda d'aquesta primera balena, a aquest programa cinematogràfic en surten també d'altres. Les recordeu? Indiqueu a quins curtmetratges apareixen, i quin paper tenen a cada un.

3) SEGUIU PEScant!

En el curtmetratge *La pesca miraculosa*, van sortint del mar alguns personatges de ficció: la Caputxeta vermella (a qui es menja el llop), una princesa (a qui devora un drac) i Pinotxo (a qui s'empassa una balena). Imagineu quins altres tres personatges de ficció (de contes, pel·lícules, sèries, etc.) podrien aparèixer, i qui seria el personatge que es menjaria a cada un d'ells. Dibuixeu-los i indiqueu el nom de cada un.

Personatge:	Personatge:

Personatge:	Personatge:

Personatge:	Personatge:

4) DEL PAPER A LA PANTALLA

El primer curtmetratge, *El cargol i la balena*, és una adaptació audiovisual d'un conte infantil. Parleu a classe sobre les diferències i les similituds entre la literatura i el cinema, entre els contes i els films, entre els llibres i les pantalles. També seria interessant trobar un exemplar del conte original, llegir-lo a classe i parlar de les diferències entre la versió literària i la pel·lícula. Després, podeu completar conjuntament aquest quadre, posant creus a les caselles corresponents.

Nota: hi ha enunciats que poden ser vàlids tant pels contes com pels films, fins i tot alguns que d'entrada poden no semblar-ho. Els contes pop-up, tenen moviment? Hi ha contes que incorporen sons i música, com els films. També hi ha casos discutibles, com ara films que tenen so, però no tenen diàlegs, i no incorporen les veus dels personatges. Totes aquestes qüestions poden servir per prosseguir la conversa sobre les diferències i les similituds entre la literatura i el cinema.

	CONTES	FILMS
Ens expliquen històries		
Tenen imatges		
Els podem tocar		
Tenen moviment		
Tenen so		
Ens permeten sentir les veus dels personatges		
Nosaltres decidim a quin ritme o velocitat avancen		

5. QÜESTIONARI SOBRE EL CARGOL I LA BALENA

1 Què vol el cargol protagonista de la pel·lícula?
a. Sortir a navegar i veure món
b. Quedar-se ben quiet a la negra i llisa roca
c. Anar a l'escola amb els nens i nenes
d. Ser escriptor

2 Quin esdeveniment meteorològic fa que el cargol caigui de la cua de la balena durant el viatge?
a. Un huracà
b. Un tornado
c. Una tempesta
d. Un tsunami

3 De què s'alimenta la balena abans de l'incident a la platja?
a. D'un banc de peixos molt petits
b. D'un bon grapat d'algues marines
c. D'un grup nombrós de gambes
d. La balena no menja res en tota la pel·lícula

4 Per què la balena es queda encallada en una cala?
a. Perquè la marea baixa
b. Perquè no es pot moure fora de l'aigua
c. Perquè unes llanxes la fan avançar cap a la costa
d. Totes són certes, però la C és la causa principal

5 Quin animal intenta devorar el petit cargol en més d'una ocasió?
a. El peix ratlla
b. La gavina
c. El tauró
d. La balena

6 Què passa quan el cargol torna novament al moll d'on va partir?
a. Que s'acomiada de la balena per sempre més
b. Que la balena convida la resta de cargols a viatjar amb ella
c. Que descobreix que la seva proesa l'ha fet famós
d. Que publica un llibre explicant les seves aventures

7 Quin és el missatge moral d'aquesta història?
a. Les bones accions poden ser recompensades
b. L'amistat no entén de límits ni mides
c. Ser petit no impedeix fer grans coses
d. Totes són certes

6. AL MAR, AL MAR!

A tots aquests curtmetratges el mar hi té una importància destacada. Recordeu altres històries (de llibres, contes, pel·lícules, obres de teatre, etc.) en què el mar tingui un paper destacat? Escriviu-los, i indiqueu també algun personatge que hi aparegui.

Informació de contacte

Si voleu aprofundir més en aquest o altres aspectes del cinema, els docents disposen d'accés gratuït a la Biblioteca del cinema de la Filmoteca de Catalunya amb tot tipus de recursos i bibliografia sobre cinema i cultura audiovisual.

Filmoteca de Catalunya

Filmoteca per a les escoles

filmoteca.escoles@gencat.cat

T 935 565 195/98

<https://www.filmoteca.cat/web/ca/article/filmoteca-les-escoles>

<https://filmotecaescoles.blog.gencat.cat/>

La guia didàctica i la coordinació de la sessió han estat dissenyats amb el suport de:

MODIband

Barcelona

Tel: (+34) 93 302 35 53

modiband@modiband.com

www.modiband.com

----- *The End* -----